

L'PAPÎ/OYASOWÊWIN KÂ WIHTA ANIHI KÂ MÎKAWIYA MÎNA TIPÎM'SOWIN

Âta Kenadaw ôma aspin kâmiskihcikâtik, kiskihtâkwan Man'tô î tipihcikîm mîna oyasowêwina takî pimitsahikâtikwâw:

Î âsotamâkawiya mîkawina êkwa tipîm'sowina

1. Ôma l'papî *L'papî/oyasowêwin kâ wihta anihî kâ mîkawiya mîna tipîm'sowin* itasinahikâtêw î âsotamâkawiya mîna ta pimit'sahama oyasowêwina, kây mîna ta osâm isihcikîya, isi itasinahikâtik ôta ôma oyasowêwin.

Nistam tipîm'sowina

2. Kahkiyaw kitayânaw ôhi tipîm'sowina: (a) ta nawasônâmâsoya ayam'hâwin (b) tipîm'sowin kimîkonaw ta mâm'tonihama, ta tâpwihtama, ta pikskwiya, wîstawâw mîna kâ pimohtatâtâw âcimôwin; (c) piyahtak ta mâmawapiya; êkwa (d) ta nawasônâmâsoya kiwîcîwâkaninânak.

Kâ mîkawiya

3. Kahkiyaw ay'sinô ôta L'Kenadaw ohci takî pakitinamwak owîhowinowâwa, ta nawasônâtâw anikik kâ nikânapitwâw anima lakrô laméyzôñ House of Commons kâ isihkâtik, mîna tâkosicik êkota. 4. (1) nimwî awiyak takî nikânîstam ahpô tâkosot ôhi lî krô mēyzoñ House of Commons mîna Legislative Assembly kâ isihkâtiki niyânan askî ohci ôma okîsikâw kâ nawasônâkâtik ay'sinowak ta mîkitwâw owîhowinowâwa. (2) kâ nôtin'tohk ahpô akâmaskîhk ohci kâ piwîmkawiya, êkota poko, ayowâk niyânan askî takî akosô l'kovremâñ, takî ânskotîpîhikêwak kîpsin tipakîmowak okimâwak, mâka poko ayowâkîs âpihtaw okimâwak ta tipakîmotwâw êkwa (1/3) ayowâkîs niwîmî nôtinamwak ôma, wîhîwina mîna kâ mîkîcik ôta ôhi House of Commons mîna Legislative Assembly kâ isihkâtiki. 5. Ôkîk l'kovremâñ, Parliament êkwa Legislature kâ isihkâtikwâw, poko ta mâmawipitwâw piyakwâw tahto nisosâp pîsim.

Pâmâcihowin mîkawina

6.(1) Tahto kâk'soya ôta la Kenadaw, kakî pihtikwânaw, kakî mîcimwâtayânaw, mîna kakî sipwihtânaw pok'wîspî. (2) Kahkiyaw ay'sinô kâk'osot ôta la Kenadaw, mîna kahkiyaw ay'sinowak ôta kâ wîkîcik mîna kâk'socik, (a) takî picô pokwîtî kaskam kitaskînahk mîna/ahpô anihî tipahâskâna, lî province kâ ishkâtahkâw, mîna (b) takî pimâcihisô mîna tânsisi î nawasônâmâsot pokwîta lî province ôhi kâ ishkâtiki. (3) Anihî mîkawina kâ itasinahahkâw ôta kâ tâskinamâkawiya (2) poko ta mâm'tonihcikâtik (a) oyasowêwina kâ pamina kâ piwîmihcik ay'sinowak wâwîs anikik nawac poko kâ piwîmihkâw tânima anima l'province ahpô tân'tî kâ ohcîwâw, mîna (b) oyasowêwina kâ wihta êkwa kâ kitâpahcikâtik tântî î ohciyin, êkwânimâ wihtam kîpsin ta wîchîs otasahkêw kâ nâtamâmowîs. (4) Kâ tâskinmâkawiya (2) êkwa (3) nimwî nakînikâtêw ôma oyasowêwin, kîpsin kahkiyaw anihî lî program kâ kakwî wîchîhâtâw anikik kâ kîcimâkîsîcîk, mîna anikik atoskêwin kâ natonahkâw kîpsin ôma atoskêwin âstamîhk mîna anima atoskêwin kâ tipahahkâw dâñ lî province êkwa kitaskînahk Kenadaw.

Oyasowêwina kâ mîkawiya

7. Kahkiyaw ay'sinô takî pimât'sô, takî pimâcihisô, takî pâmâcihî, êkwa nimwî takî âspîhiht takî wînimîht ahpô ta maskam'kawit kîkwaya, kîpsin pimîtsahikâtêwa ôhi oyasowêwina. 8. Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mîkawin, kây kwanta ta naton'kâtiht ahpô cî ta maskamîht kîkwaya. 9. Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mîkawin, kây kwanta ta kipahoht ahpô kây kwanta ta micîminîht. 10. Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mîkawin, kâ kipahoht ahpô kâ sihkîtsahohht (a) wîpacîs ta wihtamâkawit tânihki ôma; (b) takî masinahikîhêw opîkskwîstamâkêwa mîna ta wihtamowîht êkosi takî isihcikî; mîna (c) êkwa ôma habeus corpus kâ iskâtik, ta kitâpahcikâtik, êkwa ta pakîtinîht kîpsin nimwî pimîtsahikâtêw. 11. Kahkiyaw ay'sinô kâ sihkîtsahohht, ayâw anima mîkawin, (a) ta wihtamâkawit wîpacîs kîkwêy anima kîci kâ sihkîtsahohht; (b) ta oyasowâtiht mîna kây kinwâs ta nôcihcikâtik ôma (c) nimwî takî papâsihiht ta wihta ahpô takî nâtamowât ana kâ isihkî't'sahohht (d) kây ta sihkîtsahohht ahpô ta oyasowâtiht pâtos ta kihcinâhotwâw wiya tipiyaw î mâyisihcikî; (e) kây kwanta ta âsînamaht ta tipahikît ta pakîtinîht (f) mâka kîpsin ôma sihkîtsahikêwin ôhi simâkan'sihkânêw oyasowêwina âpacîhtâwak ta oyasowâtiht mîna "jury" anikik mîna kâ natohtahkâw tipakîmowak, ahpô cî îwî kipahoht niyânan askî ahpô ayowâk; (g) nimwî takî mîskamwak wiya tipiyaw î mâyisihcikî kîpsin, êkospî kây ispayik ôma mâyisihcikêwin, î itasinahikâtik oyasowêwinîhk kitaskînahk, akâmaskîhk, mîna ocînâsihk êkwânima ohci takî sihkîtsahohht ay'sinô; (h) kîpsin pak'tihtamwak anima kâ mâyisihcikî kâ oyasowâtiht ay'sinô, nimwî kâwî takî oyasowâtâw, kîpsin sihkîtsahwâw êkwa kipahikâsô nimwî kâwî kihtwâm takî sihkîtsahwâw; (i) kîpsin oyasowâtâw êkwa sihkîtsahwâw ay'sinô êkwa kîpsin kâ tipahikîhiht êkwa kâ oyasowâtiht kinwâs ispayin, aspin kâ oyasowâtiht, âstamîhk ta kipahwâw. 12. Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mîkawin, kây ta kitamîhiht, ahpô cî ta mâyipam'hiht, kâ tipahikîhiht. 13. Ana kâ wâpahta kâmâyisihcikîhk êkwa kâ wihta oyasowêwinîhk nimwî takî oyasowâtâw anihî ohci kâ wihta, mâka kîpsin kiyâskô ahpô nimwî kwayes wihtam anima kâ mâyisihcikîhk ahpô mîskocowîpin'kêw kâtota, takî sihkîtsahwâw. 14. Kîpsin awiyak nimwî nisitohtam anima pikskwêwin kâpacîhtâcîk oyasowêwinîhk ahpô cî nimwî kî pihtam kîkwaya, itwîstamâkêw takî masinahikîhâw wiya kîci.

Piyakwan kotak ay'sinô mîkawina

15. (1) kahkiyaw ay'sinô piyakwan itak'sô oyasowêwinîhk, kiyâm ohpîmîtî ohci, kiyâm î mâskîsit, kiyâm nâpêw/iskwêw, kiyâm pîtos î isi ayamhât, kiyâm î oskâyowît/î kihtêyowît, kiyâm mîna nanâtohk itowa ay'sinô î isi kitâpamiht. (2) Kâ tâskinamâkawiya (1) môc ôma otasowêwin takî mîskocowîpinkâtêw kâ isi itasowâtikawitwâw anikik ay'sinowak ohpîmîtî ohci, kâ mâskîsîcîk, kiyâm nâpêw/iskwêw, kiyâm pîtos isi kâ ayamhâcîk, kâ oskâyôcîk/kâ kihtêyôcîk, mîna anikik nanâtohk itowa ay'sinôwâk kâ isi kitâpamiht.

Pikskwêwina kâ nikânastîki kitaskînahk Kenadaw

16.(1) Akayâsimowin êkwa Mistîkôsîmowin pik'skwêwina, piyakwan isi kitâpahcikâtêwa mîna oyasowêwinîhk kahkiyaw l'kovremâ lî papî/masînahikana mîna misowî kihci L'kovremâ ôta Kenadaw. (2) Akayâsimowin êkwa Mistîkôsîmowin pik'skwêwina, piyakwan isi kitâpahcikâtêwa ôhi mîkawina misowî ôma l'province New Brunswick kâ ishkâtik mîna piyakwan l'kovremâñ lî papî/masînahikana ôti ohci New Brunswick. (3) Namakîkwêy ôta dâl papî ôma Charter nakînam l'kovremâñ oyasowêwin, mîna ta nikânastâtâw kîkwaya ahpô cî Akayâsimowin ahpô Mistîkôsîmowin. 16.1 (1) Ôkîk kahkiyaw kâ Akayâsimotwâw mîna kâ Mistîkôsîmotwâw ôti New Brunswick kâ ishkâtik, nimwî âstamîhk ayâwak anihî mîkawina, ta pimâcihisocîk, ta nâtamâsocîk kîkwaya, mîna lî kwal êkwa mânokêwina tâyâcîk misowîtî ta nikânastâtâw opîk'skwêwinowâw, opimâtsowinowâw. (2) Ôma kâ itasinahahkâw l'kovremâñ ôti ohci New Brunswick kâ ishkâtik, ta manâcihtâcîk, mîna ta nikânastâcîk anihî mîkawina kâ pikskwâtahkâw ôta ôma kâ tâskînkâtik (1) êkosi ta ispayin. 17. (1) Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mîkawin, ta âpacîhtât Akayâsimowin

ahpô Mistikôsîmowain kâpik'skwît ahpô kâ nâtamâkît ôta ôma Parliament l' Koverremân kâtipihta. (2) Kahkiyaw ay'sinô ayâw anima mikawin, ta akayâsimot, mîna ta mistikôsîmot kâ pikswît ahpô kâ kwicîhkîmot misôwî ôhi lî krrô mÿezôn l'kovremân kâ pimpÿihtât ôti New Brunswick kâ isihkâtîk. 18 (1) napo oyasowêwina mîna nanâtohk l'kovremân lî papî ta masinahikâtêwa Akayâsimowin ahci Mistikôsîmowin mîna êkwa piyakwan ta isi maskawâwa. (2) Napo oyasowêwina mîna nanâtohk l'kovremân lî papî ôti New Brunswick kâ isihkâtîk, ta masinahikâtêwa Akayâsimowin ahci Mistikôsîmowin mîna êkwa piyakwan ta isi maskawâwa. 19. (1) Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin takî âpatan, kâ kakwîcîhkîmot ay'sinô ahpô kâ ânowihta kîkway oyasowêwkamik kâ pam'nahkwâw ôma Parliament kâ isihkâtîk. (2) Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin takî âpatan, kâ kwicîhkîmotwâw ahpô kâ ânowihta ay'sinô oyasowêwinihk ôta ôma New Brunswick kâ isihkâtîk. 20. (1) Pokwâwiyak ôta kitaskinahk Kenadaw takî pik'skwêw takî masinahikêw ahpô cî takî wîcîhâw ôti ohci ôhi lî lafis kâpamina l'kovremân Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin âpatan, êkwa piyakwan mikawin ayâw ta miyo pamihîht pokwîti (a) kwayes î kwîtamâcîk mîna î wîcîhowîcîk dâl lafis êkwa î âpacihtâcîk êkwânima pik'skwêwin; ahpô (b) kîspin ôma lafis, kaskihtâwak ta âpacihtâwâw Akayâsimowin mîna Mistikôsîmowin kâ wîcîhâwâw ay'sinowa êkosi ta ispayin. (2) Pokwâwiyak ôti ohci New Brunswick kâ isihkâtîk, takî pikskwêw ahpô takî wîcîhâw ôti ohci lî lafis ôhi l'kovremân New Brunswick ohci kâ pamina, êkwa Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin âpatan. 21. Namakîkwêy ôta kâ tâskinakâtîkwâw nîkotwâsosâp iskohk nîstanaw itasinahikâtêw î pakitin'kâtîki ahpô î maskamiht awiyak ta Akayâsimot ahpô ta Mistikôsîmot pikskwêwina, ahpô cî napo, kâ isi tasinahikâtîkwâw ahpô kâ nisitohcîkâtîk ôta ôma l'papî Constitution of Kenadaw. 22. kâ isihkâtîk. Namakîkwêy ôta kâ tâskinakâtîkwâw nîkotwâsosâp iskohk nîstanaw itasinahikâtêw î pakitin'kâtîki ahpô î maskamiht awiyak mikawin, oyasowêwin ahpô pakitinamâkêwina kâyâtâwâw ay'sinowak kayahtî ahpô mwîstas ôma l'papî Charter kâ isihkâtîk ta mâci pimîtsahikâtîk, nîmwî takî pîwihtamwak pîtos pikskwêwin kiyâm kîspin namwâ Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin.

Niwî kâ mihcâtîhk Pikskwêwin dâñ lî kwal mîkawina

23. (1) kahkiyaw ay'sinô ôta Kenadaw kâkosot (a) ay'sinô nîstam opîkskwêwin êkwa kiyâpîc î nîsîtohta Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin êkwa nîmwî kâ mihcâtîhk êkota anima l'province kâ wîkîcîk, ahpô (b) kî kiskinohamowâwak dâl kwal ôta Kenadaw Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin, êkwa wîkowak dâl province êkwa kâkî kiskinohamâkawîcîk Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin î âpacihtâht dâl kwal, êkwa mîna niwî kâ mihcâtîcîk êkwânima kâ pikskwîtwâw, êkota wâsakâm l'province, ayâwak mikawin ta nidawîhtahkwâw ocawâsimowâwak, lî zâñfân ta kiskinohamowîhtwâw opîkskwêwinowâw. (2) kahkiyaw ay'sinô ôta Kenadaw kâkosot, kâyâwât lî zâñfân/awâsisak êkwa kî miyâw ahpô câ ta miyâw nîstam kiskinohamâkêwin Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin î âpatan, ayâwak mikawin anima kahkiyaw lî zâñfân/ocawâsimowâwa ta kiskinohamowîhtwâw piyakwan êkwânima pikskwêwin. (3) Kahkiyaw ay'sinô ayâw mikawin ôta tâskinamâkêwin (1) êkwa (2) lî zâñfân/ocawâsim'owâwa takî kiskinohamowîhtwâw dâñ lî kwal tânima anima pik'skwêwin kâ âpacihtâhk Akayâsimowin ahpô Mistikôsîmowin î âpacihtâht, êkwa mîna niwî kâ mihcâtîcîk êkwatowa kâ pikskwîtwâw êkota wâsakâm l'province kâ isihkâtîk, (a) âpatan kîspin nawac poko lî cizâñfân êkwêyîkohk istasowak sônîyâw takî pakitinîht ta kiskinohamowîhtwâw opîk'skwêwinowâw ahci; êkwa (b) mîna, kîspin êkwêyîkohk lîzâñfân istasowak takî kiskinohamahcîk êkwânima pikskwêwin dâñ lî kwal, sônîyâw takî pakitinâw.

Oyasowêwin

24. (1) kihcinâc ôta Charter kâ isihkâtîk, itasinahikâtêw pokowâwiyak kâ âsinamâkawit ahpô kâ mâyipamihiht takî wihtam ahpô takî masinahikêw oyasowêwikamîkohk êkwa oyasowêwak kwayes tâskôc ta ispitahkwâw ahpô tîn'si î itihahkwâw takî miyopayîk. (2) tântî kâ tâskinkâtîk ôma (1) oyasowâtamwak anima kahkiyaw kîkwêy î nôkwa ay'sinô î âsinamâkawit ahpô î mâyipamihiht kâyî isi tasinahikâtîk ôta ôma Charter kâ isihkâtîk, mâka kîspin kahkiyaw ôhi kâ nôkohtâcîk, kâ oyasowâtahkwâw macî nâkwan ahpô macastâwak iyako oyasowêwin êkwa nîmwî miyôsîn, takî wayawîpinkâtêw.

Misowî

25. Âtiht ôhi kâ âsotamâkîcîk ôta ôma Charter kâ isihkâtîk, nîmwî takî kitâpahcîkâtîk î pakitin'kâtîki ahpô î maskamiht awiyak, Nêhiyaw ahpô kotakak Intowînowak kâ masinahahkwâw lî treaty ahpô mîkawina/tipîmsowina kâ itasinahikâtîk êkota (a) anîhi mîkawina/tipîmsowina kâkî pisiskâpahtahkwâw ôta ôma l'papî Royal Proclamation kâ isihkâtîk tipakohp kâkîmiht Pimâhâmôpîsim, 1763; êkwa (b) mîkawina ahpô tipîmsowina kâ masinahikâtîki kâ âsotamâkîcîk aspin ohci askî kâ kîcîcîk. 26. Âtiht ôhi kâ âsotamâkîcîk ôta ôma Charter kâ isihkâtîk, anîhi kâ mîkawîcîk ay'sinowak nîmwî takî âsinamwak anîhi mîkawina tipîmsowina kayahtî kâyâtâwâw ôta kitaskinahk Kenadaw. 27. Ôma l'papî Charter kâ isihkâtîk, ta kiskîhcîkâtêw anima ahkamîmowin mîna ayowâk ta sohka kâyî isi pimâcîhotwâw kahkiyaw ay'sinô ôta kitaskinahk Kenadaw. 28. Kâyî isi nisitohcîkâtîk anîhi mîkawina tipîmsowina kâ masinahikâtîkwâw ôma l'papî Charter kâ isihkâtîk, âsotamâkêwak piyakwan kahkiyaw nâpêwak mîna iskewêwak. 29. Namakîkwêy masinahikâtêw ôta ôma l'papî Charter kâ isihkâtîk, î pakitin'kâtîki ahpô î maskamiht awiyak mikawina ahpô tipîmsowina, kâ âsotamakîtwâw ôma dâl l'papî Constitution of Kenadaw kâ isihkâtîk kâyî ta pîwîmiht ay'sino kâ isi ayamîhât mîna kâ isi kiskinohamâkîtwâw dâñ lî kwal. 30. Kîspin ayimôtamwak ôhi lî province ahpô ôta kâ nîkânâpicîk ôma legislative assembly kâ isihkâtîk mîna anîkîk kâ nîkânîstahkwâw lî province, ta isi nisitohcîkâtêw anima Kîwîtinohk Yukon Territories mîna Northwest Territories kâ isihkâtîkîki, ahpô anîki kâ oyasowîtwâw wîstâwâw mîna êkota, isi kitâpahcîkâtêw. 31. Namakîkwêy ôta kâmasinahikâtîk dâl Charter kâ iskâtîk mîkô ayowâk ta sohka pokwîtowâ oyasowêwina.

Ta isi âpacihta ôma l'papî Charter kâ isihkâtîk

32. (1) Ôma Charter kâ isihkâtîk âpatan (a) ôta l'kovremân mîna Parliament kâ nîkânîstahkwâw kahkiyaw oyasowêwina kâ osihtâcîk mîna kahkiyaw anîhi oyasowêwina ôkîk Yukon Territories mîna Northwest Territories kâ pimîtsahahkwâw; mîna (b) kahkiyaw anîhi lî Prîovînce kâ isihkâtîki mîna oyasowêwina kâ osihtâwâw anîkîk kâ nawasônîhcîk ta nîkânâpitwâw lî kovremân êkoti. (2) Kâyî isi nisitohcîkâtîk ôma kâ tâskinkâtîk (1) ôma kâ tâskinkâtîk niyânosâp kâkîhtîk, nîmwî tâpatan iskohk nîsto askî ispayin êkospî kâ nihtâwîmaka oyasowêwin. 33. (1) Ôkîk kâ nîkânâpicîk Kenadaw ahpô anîkîk dâñ lî province, tâskô êkosi î tasowîcîk kâ masinahahkwâw oyasowêwina, ACT ôma isihkâtîmwak, oyasowêwin ahpô pahkân kîkwêya kâstîk nântaw isi kîkwêy ta ispayîk iyakwânima ta pimîtsahikâtêw Kâyî isi nisitohcîkâtîkwâw ôta tâskinkêwina nîso, mîna tipakohp iskohk niyânânosâp anima l'papî Charter kâ isihkâtîk. (2) Anima Act kâ isihkâtîk ahpô pahkân anima kâ masinahikâtîk êkota ohci, êkwa kîspin awiyak kwîcîhkîmô ahpô oyasowêwin wî mawîniham Declaration isihkâtîmwak ôma, êkwânima ta kitâpacihtêw piyakwan î miyôsîk, mâka anima pahkân anima kâ ay'môcîkâtîk, ta pikskwâtahkwâw poko ôta ôma dâl Charter. (3) Kîspin awiya kwîcîhkîmô ahpô oyasowêwin wî mawîniham ôta kâ tâskinkâtîk (1) ta nîpômakan ôma oyasowêwin niyânân askî ohci kâ nihtâwîmaka oyasowêwin ahpô cî wîpac kâ isi tasinahikâtîk ôta ôma delaration kâ isihkâtîk (4) Kâ nîkânâpicîk ôkîk okimâwak Parliament ahpô Legislature kâ isihkâtîkwâw, takî ânskôpitamwak ôma declaration kâ osihtîcîkâtîk ôta ôma tâskinamâkêwin (1). (5) tâskinamâkêwin (3) âpatan kîspin kâwî kitâpahcîkâtêw ôta kâ tâskinkâtîk (4).

Tântî kâ ohcipayîk masinahikêwin

34. Ôma pahki takî kitâpahcîkâtêw piyakwan ôma l'papî *L'papî oyasowêwin kâ wihta anîhi kâ mîkawîya mîna tipîm'sowin* kâ isi itasinahikâtîk.

"Poko êkwa oyasowêwina ta mâm'lonihtama kâ mâcîpÿihtâya, êkwa ta tâpowakîhtama, ôma kâ mâmawîkawiya êkwa pah pîtos kâ isi wîkiya iyakoni kahkiyaw î mâmawî astîki ôta Kenadaw kâ wîkiya, êkwa takî mamihcîsiya, ta môcîkihtama ôma kâ mîkawîya paspêwin mîna miyo pimât'sowin."